

50/11/03

(Ch. Hela)

FUNDACJA
"Archiwum i Muzeum Pomorskie
Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek"
87-100 Toruń, ul. W. Garbary 2
tel.: 65-22-186, e-mail: archAK@um.torun.pl
REGON 870502736

MEMORIAŁ
Generał Marii Wittek

11-015 Olsztynskie

fort-brak

AK
Białystok

PRIEKOŹNIAK Maria
zam. Wróblewska
ps. "Wera"

3480/usk

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — 3480 / WSK

Przebieżnik Maria

Zam. Wróblewska

I. Materiały dokumentacyjne

I/1 – relacja właściwa ✓ K. 1, s. 1-2

I/2 – dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora —

I/3 – inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację —

III. Inne materiały (zebrane przez „relatora”): —

III/1 – dot. rodziny relatora —

III/2 – dot. ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 – dot. ogólnie okresu okupacji (1939 – 1945) —

III/4 – dot. ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 – inne —

IV. Korespondencja ✓ K. 1, s. 1

V. Wypisy ze źródeł [tzw.: „nazwiskowe karty informacyjne”] ✓ 1

VI. Fotografie —

II 1. Relacja

- Relacja własna Marii Wroblewskiej z d. Przewoźniak z racant, w liście do Stow. Żonu. AK okr. Białystok, a przesłana przez to Stowarzyszenie do Fundacji 10. XII 1999, Msp. Kserokopia, k. 1, s. 1-2.

STOWARZYSZENIE WETERANÓW
ARMII KRAJOWEJ
OKRĘG BIAŁYSTOK
ZARZĄD OBYWODU BIAŁYSTOK

2/1/1

Zwróciła się do nas z prośbą ob. Maria Wróblewska, z domu Przewoźniak, były żołnierz AK i zesłaniec na Syberię (11 lat), obecnie zamieszkała w Olsztynku.

Chodzi jej o odszukanie współtowarzyszy walk z okupantem oraz zesłania, celem otrzymania odpowiednich zaświadczeń.

Poniżej załączam obszernie fragmenty jej pisma z podaniem miejsc i osób z którymi pracowała w Armii Krajowej.

Przewodniczący
Zarządu Okręgu SZŻAK

Czesław Hakke
Czesław Hakke

....." Urodziłem się 9 kwietnia 1918 roku w Tchórznicy woj. warszawskie, powiat Sokołów Podlaski. Gdy miałem 12 lat ojciec wyjechał z rodziną do woj. białostockiego. Tam ojciec kupił gospodarstwo o powierzchni 12 ha i zamieszkaliśmy na kolonii w Ustroniu, gmina Wysków, powiat Wołkowysk. Po wybuchu wojny, 12 września przyszli do nas Rosjanie i nas "oswobodzili", zrobili granicę i myśmy do nich należeli.

W 1941 roku przyszli Niemcy i znów byliśmy pod okupacją niemiecką. W roku 1942 na tym terenie powstała partyzantka, należała do niej prawie cała młodzież, moje koleżanki i koledzy. Mnie również zwerbowano. Było to w jesieni 1942 roku, dokładnej daty nie pamiętam, gdyż później zbyt wiele przeszłam, właśnie za przynależność do A.K.

Prawie wszyscy chłopcy byli w lesie, a ja z Marysią Brzozowską byłyśmy w domu i działałyśmy jako łączniczki. Mój pseudonim był "Wera", a Marysi Brzozowskiej "Nel". Do tej pracy przyjął nas drużynowy Bolesław Brzozowski, który nam dawał rozkazy i różne polecenia.

Moim terenem działania był Wołkowysk oraz Podorosk i Porazów.

Chłopcami należącymi do partyzantki, którzy mieszkali w Łubiance byli: Adam Galas, jego brat Edmund Galas, Oleszczuk Zygmunt, Bolesław Brzozowski i jego siostra Marysia Brzozowska (pseudo Nel).

Z Ustronia byłem ja i bracia Piasecki Jan i Piasecki Antoni. Pseudonimów nie pamiętam. W kwietniu 1945 roku mój dom otoczyli rosyjscy żołnierze i zrobili rewizję, ale nic nie znaleźli.

5/1/2

Mnie zabrali ze sobą i zawieźli do Prużany, gdzie byli już aresztowani nasi chłopcy. Było nas razem 18 osób. Sledztwo trwało 3 miesiące.

Sądził nas Wojenny Trybunał i byliśmy skazani jako więźniowie polityczni na 10 lat ciężkich robót, a także na 5 lat pozbawienia praw obywatelskich.

A nasz drużynowy, Bolesław Brzozowski otrzymał wyrok: karę śmierci. Nie wiem, czy wyrok wykonano, bo mnie odłączyli od nich.

Pamiętam nazwę artykułu z jakiego nas sądzono: "Pędziesiąt wasmaja statia 1 A."

Po sądzie wywieźli nas do Homli. Tam widziałam na dwóch ciężarówkach pełno mężczyzn, którzy mieli ręce powiązane drutem tak mocno, że krew płynęła z ich rąk. Nam nie można było patrzeć w tamtą stronę, gdyż zagrożono, że kto będzie patrzył, to tam się znajdzie.

Z Homli zabrali mnie do Orszy na taki punkt: "pieresyłka" i tam byłam do późnej jesieni. Przygotowano nas na wywóz na daleki wschód, i mnie tam zabrali. Zapakowali nas do żelaznych towarowych wagonów, których ściany były pokryte śniegiem. W moim wagonie był jeden piecyk żelazny ale przy nim ogrzewali się żołnierze, którzy nas pilnowali.

Jechaliśmy bardzo długo. Wysadzali nas na kilku punktach "Pieresyłki", tam brali ludzi w różne strony, a ja jechałam aż do Habarowska. Z Habarowska szliśmy grupą przez cały dzień i noc, aż doszliśmy do morza Ochockiego. Tam zapakowano nas na okręt, który płynął do Magadanu. Był to już rok 1946.

W Magadanie przydzielono mnie do "bierłagu", gdzie oznaczono numerem 104 z przodu i z tyłu ubrania. Nie miałam już nazwiska.

Pracowałam ciężko na budowie. Kopałam tak zwane "transzeje" na podmurówkę do bloków. Także nosiłam cegły i zaprawę dla murarzy, a wszystko na rękach i na plecach. Dźwigów nie było, a bloki stawiano piętrowe.

Było bardzo ciężko. młodej

Z dobrze zbudowanej, ~~nie~~ młodej dziewczyny zrobił się szkielet czkowiek. Po wyjściu z więzienia ważyłam 37 kilogramów...

W 1953 roku umarł Stalin. Zaczęto puszczać Polaków na wolność i ja też się wydostałam, ale nie otrzymałam żadnych dokumentów, tylko przepustkę, że z Magadanu nie mogę się nigdzie ruszyć i musiałam się co miesiąc meldować w NKWD.

Po wyjściu z więzienia nie miałam się gdzie podziąć, więc przyjęło

mnie małżeństwo inżynierów, Lidia i Michał Pawłowicz Pleszkiewicz, którzy tam mieszkali i pracowali. Byłam tam pomocą domową i zajmowałam się ich 3 letnią córeczką.

.....Dzięki staraniom mojego brata, Józefa Przewoźniaka w ambasadzie polskiej otrzymałam zezwolenie wyjazdu do Polski, który nastąpił w listopadzie 1956 roku po przeszło 11-letniej katorżce.

.....
To był skrót listu Marii Przewoźniak, ~~mi~~ obecnie Wróblewskiej, która z rodziną mieszka w Olsztynku kod 11-015, ul

Serdecznie proszę osoby, które ją znają z terenu konspiracji, względnie zesłania o podanie nam swego adresu do Zarządu Okręgu Sw. Zw. 2. ul. Brnickiego 9 Urząd Miejski, pokój Nr 21 w piątki i poniedziałki godz. 9-13, telefon. 412-271.

Względnie proszę bezpośrednio napisać do pani Marii na podany wyżej adres

Przewodniczący
Zarządu Okręgu SZZA

5/1/2

IV Korespondencja

1. List FAiMPAK oonWSK → M Wóbbleskiej z d. Pniewożnick
z prośbą o przesłanie wklejki i fotografii, Tomik 17 XI 2003
mp (kopie) k 1 o 1

FUNDACJA ARCHIWUM POMORSKIE ARMII KRAJOWEJ

BIURO FUNDACJI • 87-100 TORUN • UL. WIELKIE GARBARY 2 • TEL. (0-56) 65-22-186

<http://www.um.torun.pl/~archAK>, e-mail: archAK@um.torun.pl

KONTO: WIELKOPOLSKI BANK KREDYTOWY SA W TORUNIU, NR 10901506-4675-128-00-0

L. dz. 7832/WSK-412/03

Kopie

IV k 1 01

Toruń, dnia 17. listopada 2003 r.

Pani *Maria Wroblewska zol. Przeworska*
.....
11-015 Obrotynsk

Szanowna Pani,

Reprezentuję Fundację „Archiwum Pomorskie Armii Krajowej” w Toruniu, której jednym z głównych zadań jest gromadzenie, opracowywanie i udostępnianie materiałów archiwalnych nt. służby Polek na frontach II wojny światowej. W związku z tym zadaniem w ramach zbiorów Fundacji wyodrębniono dział Wojennej Służby Kobiet, a od 1996 r. ściśle współdziała z nim powołany na I Zjeździe Kombatantek, w celu gromadzenia akt nt. kobiet w wojsku i organizacjach konspiracyjnych podczas II wojny światowej. Memoriał Generał Marii Wittek, którego również jestem przedstawicielką.

Reprezentantem Memoriału jest również Pan płk Czesław Hake, który przekazał nam ankietę oraz odpis zaświadczenia na temat Pani działalności w szeregach Armii Krajowej. Na podstawie tych materiałów została założona w naszym archiwum na Pani nazwiskoteczka osobowa nr *3280*...../WSK.

Dla uzupełnienia tejteczki zwracamy się do Pani z uprzejmą prośbą o przysłanie relacji na temat Pani służby (dobrze byłoby gdyby mogła Pani napisać ową relację wg załączonego schematu, w sposób opisowy). Może mogłaby Pani przysłać nam również swoją fotografię, najlepiej z lat 40-tych.

Z wyrazami szacunku i z prośbą o odpowiedź

Krzyszyna Bohr
Krzyszyna Bohr

Dokumentalistka Działu Archiwum WSK

zał.:

- 1/ ulotka informacyjna nt. Fundacji
- 2/ Schemat relacji

J 3480/WSK

AK
Białystok

PRZEWOZNIK Małgorzata
zam. Wróblewska
ps. „Wera”

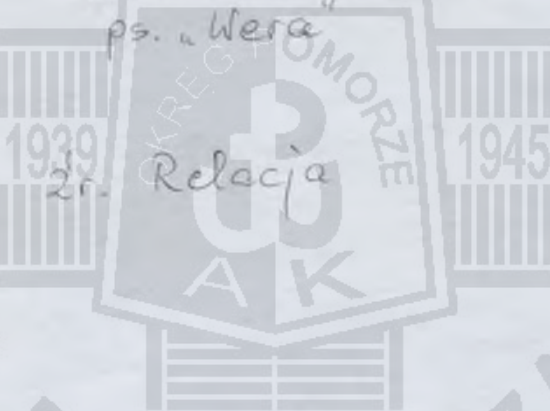
v. Wypisy ze źródeł - macziskowe karty
i uformowanie 1.

i

T. 3480/WSK

AK
Białystok

PRZEWODZNIK Maria
zam. Wróblewska
ps. "Wera"

B. Rojek 2015.

PRIEKOŹNIK Maria

Zakład Produkcyjny w Legnicy
TECZKA DO AKT
SWW 1824-331 ZN-96/1

